

Rusi zdrobili 72 milj dolgo nacijsko fronto

Javen shod v
Collinwoodu

Kampanjski odbor Frank J. Lausche za župana in John J. Prince za councilmana v 32. vardi sklicuje skupno s demokratskim klubom te varde velik shod za jutri večer, 29. oktobra, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 8. uri.

Govorniki bodo: Naš župan Frank J. Lausche, bivši župan Ray T. Miller, kandidat za councilmana v 32. vardi John J. Prince, in drugi kandidati. Na shodu se bo oddalo tudi več nagrad, in vsak posestnik bo imel priliko dobiti enega.

Nemcem popuščajo živci; strah pred zračnimi napadi

BERN, 17. oktobra (ONA). — Črna luna prinaša strah in nemir v nemška srca. Neki župan je prejel iz Nemčije pismo od svojega prijatelja, da je strah tako velik, da "naši" popuščajo. Nemec, ki je pisal pismo, je grovec, in daje zelo živo sliko nemškega rodbinskega življenja pod pritiskom večnega strahu in neprestane groze. Ko opisuje sestanek s svojo ženo, piše ta grovec: "Skoda, je dodala moja žena, mene se je zopet zjasnilo. Polno luna prihaja. Da nam vse to ne privabi Angležev! In naša ženska smo svojo igro, kot da ne bi strah stiskal srca. Znamo pol enajstih je. Morda pa je ne bo danes? Debeli polni mesec, stekla je že zdavnaj odneslo, nadomestiti pa jih ni mogoče — šumi kadarkoli je nemakne najmanjša sapica. Od časa do časa nas zagrabi zopet strah, ki se v jasnih nočeh priplazi v vsako hišo kadar kade mrak, in stresa milijon

Značilna resolucija jugoslovanskih mornarjev in novinarjev v Londonu

NEW YORK, N. Y., 25. oktobra. — Louis Adamić, predsednik Združenega odbora južno-slovanskih Amerikancev, je prejel od predsednika jugoslovanskih žurnalistov, Mihajla Petroviča iz Londona sledeči kabel:

Louis Adamić

"Skupno zborovanje Jugoslovanske mornarske unije, Zveze jugoslovanskih žurnalistov v Londonu, Zveze za svobodno Jugoslavijo in Zveze Kolo Jugoslovancev v Veliki Britaniji je soglasno sprejelo resolucijo, v kateri so poslani pozdravi Narodni osvobodilni vojski in zahvala zaveznikom za podporo.

"Jugoslovansko vlado se kritizira, ker ni obsodila italijanskih generalov Roatta in Ambrosio, ker ni pomagala Narodni vojski in ljudstvu na osvobojenemu ozemlju; ker ni obveščala zaveznikov o borbi naroda in ker je dovolila uradnikom širiti nepoštena poročila in ker so bili imenovani v vlado ljudje, ki so spadali k nepopularnim diktatorskim režimom.

"Resolucija zahteva, da jugoslovanska vlada pripozna Narodno osvobodilno vojsko in da jim nemudoma pošlje potrebščine, hrane in obleke. Se tudi apelira na jugoslovanski relif fond v Londonu, da pošlje zbrani material v osvobodjene kraje, predno nastopi huda zima. Resolucija tudi apelira na prijatelje Jugoslavije v Britaniji, da intervenirajo, da zavezniki pošljejo potrebščine, orožje in hrano v najkrajšem času posebno, ker je velik del dalmatinske obale bil pristopen že več kot mesec dni.

Ljudi. Vsi čakajo, hočeš, nočeš, z razburjenimi in prenapetimi živci, kdaj bodo začele tuliti sirene. Zunaj na cesti nekdo začne poganjati v tek motor. In moja žena se prestraši na smrt. Na srečo pa je bilo zares le kašljanje starega motorja. Meni se je dogodilo celo, da sem se prestrašil, ko je nekdo na obisku spustil vodo na toaleti. Zares, naši živci popuščajo."

Krasen uspeh priredbe

Preteklo nedeljo se je v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., vršila priredba družnice št. 35 JPO, SS, katero so aranžirala collinwoodska društva. Popoldan je bil podan varietni program, zvečer pa se je vršila domača zabava s plesom v obeh dvoranah.

Ze zlepa ni bila dvorana Slovenskega delavskega doma tako natrpana posetnikov. Prodanih je bilo nad 1.000 vstopnic. Sedeži so bili vsi zasedeni in posetniki so stali okrog dvorane, veliko pa jih niti ni notri moglo, radi pomanjkanja prostora. Točke programa so bile proizvajane v zadovoljstvo občinstva in odziv pri prostovoljnih prispevkih za naše uboge trpine v stari domovini, je bil nadvse razveseljav. Nabralo se je nad \$300 v dvorani. Odbor, ki se je trudil, da bo priredba povoljno uspela je imel zadoščenje, da ni bil njegov trud zaman, kajti uspeh je bil nadvsemu pričakovanju, krasen.

MORE will LIVE
the MORE you GIVE

WAR CHEST
COMMUNITY FUND - WAR RELIEF - USO

JUGOSLOVANI IN ZADEVA GEN. ROATTA IN AMBROSIO

Overseas News Agency pri naša iz Londona pod datumom 13. oktobra poročilo, čigar predmet sta italijanska generala Roatta in Ambrosio, ki sta kot poveljnika okupacijskih sil v Jugoslaviji dirigirala teror proti prebivalstvu pokrajin, ki so se nahajale pod italijansko okupacijo od aprila 1941 pa do predaje Italije. Sedaj sta oba generala člana Badoglijevega režima.

Tozadevno poročilo O.N.A. agencije se glasi:

Skupina jugoslovanskih političnih predstavnikov je danes tukaj sicer pozdravila italijansko udeležbo v vojni proti Nemčiji, pozvala pa je ob enem kar najbolj nujno zedinjene narode, naj odklonijo sodelovanje takih ljudi kot se na primer general Ambrosio in general Roatta.

Trije bivši jugoslovanski ministri, med katerimi je tudi predstavnik Zveze jugoslovanskih pomorščakov, so izjavili v posebni proklamaciji:

Amerikanci zbili 58 japonskih letal

Zavezniška zračna sila v kampanji doslej uničila 400 sovražnih letal

Z zavezniškega glavnega stana v južno-zapadnem Pacifiku se poroča, da zračna sila Amerikancev in Avstralcev nadaljuje z močnimi napadi na japonske baze v Novi Britaniji. Zadnji ponedeljek je bil vzporedno tretji napad, v katerem je bilo vrženih na japonske baze 151 ton bomb iz zraka.

To je bil peti zračni napad v tem mesecu na japonsko bazo v

"Tudi ako upoštevamo argumente, ki govore za vojaško stran zadeve in politične taktike, je vendar neke skrajna meja, katero postavljajo standardi morale, preko katere se ne sme iti. Vojni zločinci in fašistični zatiralci kot Ambrosio in Roatta nikakor ne bi smeli biti sprejeti kot člani sobojevniške vlade, kajti ta mora neobhodno izzvati med žrtvami njihovega terorizma kar najslabši vtis."

Pozvali so Veliko Britanijo, Rusijo in Zedinjene države, naj ne dopustijo tolike žalitve stvari osvoboditve.

Pozdravili so italijanske pojevnike in vojaške, ki se udeležujejo borbe Srbov, Hrvatov in Slovencev proti Nemcem. Ta skupina Jugoslovancev je izrazila prepričanje, da je mogoče sporazumeti se za povojno korekturo ozemlja, ter tako osigurati trajen mir med Italijo in Jugoslavijo. Med onimi, ki so deklaracijo podpisali, se nahajajo tudi Juraj Krnjević, Juraj Šutej in Boris Furlan.

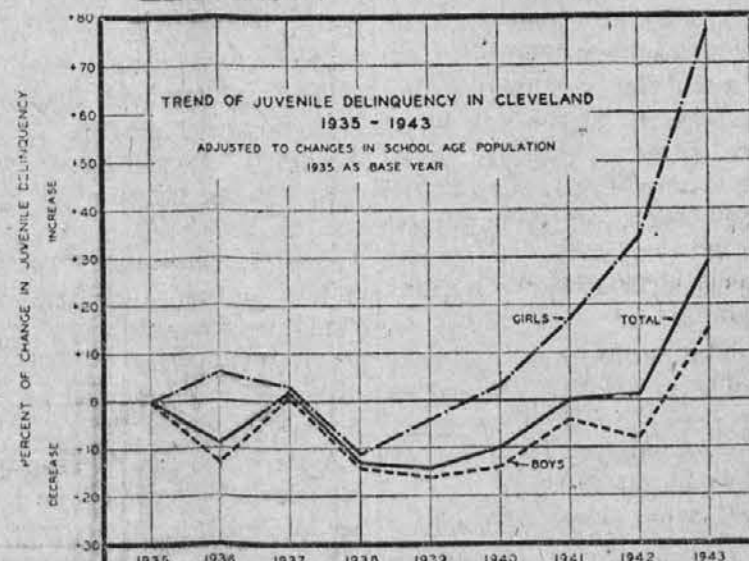
VAZNA SEJA SANS-A

Jutri večer, ob 8. uri se v Slovenskem narčnem domu na St. Clair Ave., vrši redna mesečna seja družnice št. 39 SANS. Radi važnosti seje, in ker je to zadnja redna seja pred velikim shodom, ki se vrši prihodnji mesec, so zastopniki društev in posamezniki, ki se zanimajo za to akcijo, vljudno vabljeni, da so navzoči.

Rabaulu. Vsega skupaj je bilo uničenih več kot 400 sovražnih letal.

Najnovejša poročila javlja, da je tokijski radio javil, da so se zavezniške sile izkrcale na Mono otoku. Izkrcanje se je izvršilo v sredo zjutraj.

POMOČ POTREBNA, DA SE USTAVI VAL ZLOČINSTVA MED MLADINO

Vojne razmere so ustvarile v velikih mestih problem mladinskega zločinstva, katerega se ne bo nikdar rešilo, dokler bo ječa edino sredstvo, s katerim razpolaga javna oblast. Sociologi se tega v polni meri zavedajo, od prosvetljenih državljanov pa odvisi, da javni oblasti pomagajo s tem, da preskrbijo sredstva, s katerimi bo mogoče rešiti mladino, predno zaide na zločinska pota.

Najboljša metoda za pobijanje zločinstva je zdrava zabava in pošteno razvedrilo pod vodstvom izkušenih ljudi. Zgornji diagram kaže porast mladinskega zločinstva v Clevelandu v vojnem času, in kot boste opazili, so vojne razmere ustvarile še prav posebno kritičen položaj z ozirom na mlada dekleta, katerih je v zadnjih par letih več zašlo na slaba pota kot kdaj poprej.

"Več hrane za Rusijo!" apelira Wallace

Rusija vodi danes tri četrtine borbe na kopnem proti Nemcem, je izjavil sredi avgusta podpredsednik Wallace v govoru, ki ga je imel v clevelandskem Public auditoriju. "Čim več živeža bomo dali v ruske želoce, tem več ameriških življenj bomo rešili," je rekel podpredsednik Zed. držav.

Rekel je dalje, da medtem ko Amerika ne more sama zalagati z živžem vsega sveta, pa je del ameriške tradicije, da ne more stati ob strani in držati križem roke sredi lakote, ki je preprečljiva.

Govor Wallace-a je bil važen in o njem bomo poročali obširneje v prihodnjih dneh.

Naši fantje-vojaki

Nadporočnik Lewis C. Stavanja je prišel s svojo soprogo na obisk iz Arizone. Nahajata se za par dni pri starših Mr. in Mrs. Louis Stavanja, 1019 East 63rd St., nakar se bosta podala v Washington, D. C., kamor je bil nadporočnik premeščen.

K mornarici je odšel v ponedeljek, 25. oktobra, Anthony W. Grdina, sin Mr. in Mrs. Jože Grdina, 6113 St. Clair Ave. Tony je sledil svojemu bratu Jošku, ki je pred enim letom šel k mornarici.

V službo Strica Sama so bili potrjeni sledeči slovenski fantje iz Collinwooda: James Brislina, Joseph Marzlikar, Edward Hudolin, John Zupancic, Frank Verhovšek, Albert Slaby, John Gruden, ml., Joseph Sintic, Jacob Troha, Albert Bozic, Edward Cotman, Raymond Skerjanc, Rudolph Raukar, Rudolph Lokar, Edward Marolt.

K mornarici so bili dodeljeni: Joseph Hren, Kurt Zager, Joe Pesicek, William Kutnar, Joe Bradac, Joseph Srpan, Albert Zager, Albert Markic, Frank Marolt in Frank Lindic.

K marinom sta bila dodeljena: Frank Krasovec, ml. in Robert Strauss, ml.

DAROV

V našem uradu smo prejeli prispevke sledečih rokakov:

Mr. Louis Virant, 959 E. 67 St., je daroval \$2.50 za Ruski vojni relif in \$2.50 za SANS mesto venca za pokojnega Johna Ladiha, E. 112 St.

Mr. Andy Modic, 1048 E. 78 St. je daroval \$5.00 za Lauschetovo kampanjo \$3.00 za SANS in \$2.00 za Ruski vojni relif.

Mr. Frank Gustinčić, 7520 Bancroft Ave., je daroval \$3.00 za Lauschetovo kampanjo, ter se je izrazil, da mu je žal, ker ne bo mogel voliti zanj, kajti njegov dom ne spada pod mesto Cleveland, upa pa, da bo naš kandidat srečno izšel v kampanji.

RDEČA VOJSKA SE VALI PROTI KRIMU

6,600 Nemcev ubitih in 170 krajev osvobojenih v bojih enega dneva

LONDON, četrtek 28. oktobra. — Komuniqueji, ki so bili objavljeni v Moskvi danes malo po polnoči, javljajo, da so čete Rdeče vojske zdrobile nemški odpor na 72 milj dolgi fronti med Zaporozjem in Azovskim morjem in na svoji ofenzivi proti Krimu napredovale do 18 milj daleč preko Nagajske stepe.

V velikih vojaških operacijah, katerih cilj je zajetje nemških armad, ki se nahajajo na Krimu in da se pretrga na dvoje nemške sile, ki stražijo krilo na dneperskem kolenu, so Rusi zavzeli več kot 90 naseljenih krajev.

Ti ruski uspehi so bili izvojevani na fronti, ki se razteza od mesta Goreloje ob Azovskem morju, 33 milj južno od Melitopola na železniški progi, ki drži v Melitopol.

Krivoj rog pred padcem Rusi so večeraj ob enem od treh strani obkolili Krivoj rog, važni center železne industrije, kjer preti Nemcem uničenje ali pa zajetje.

Nemški armadi, ki se nahaja v Krivoj rogu, preti uničenje ali pa zajetje. Nemcem je odprta samo še ena proga iz mesta za beg. Sedaj pošilja nemška komanda tja ojačenja s transportnimi letali, ki so pod neprestanim ognjem ruske letalske sile.

Padec mesta je siguran. Edino vprašanje je, koliko Nemcem se bo posrečilo zbežati, predno se obroči sovjetske sile zapre okrog njih.

Severna fronta vzplameta

Včeraj je zopet vzplamelo na severni dneperski fronti, kjer so čete Rdeče vojske očistile Nemcev čisto med Nevelom in Usvjatom na gomelski fronti, iz česar se da sklepati, da se Rusi pripravljajo za obnovev ofenzive proti Vitebsku.

Rusi so večeraj na raznih sektorjih svoje dolge fronte pobili nad 6,000 Nemcev in vsega skupaj osvobodili več kot 170 naseljenih krajev. Napredovanje ruskih čet na raznih frontah je znašalo od štirih do osemnajst milj.

Fedorovka v ruskih rokah

Največ uspehov zaznamuje Rdeča armada na južnem koncu ukrajinske fronte.

Najvažnejša pridobitev za Ruse v včerajšnjih bojih je bila okupacija mesta Fedorovka, ki leži 15 milj severno od Melitopola. S tem so Rusi zagurali neprekinjeno linijo za pošiljanje materiala proti zapadu iz doline reke Donjec, kjer so železniške proge, ki drže na Krim.

OBISKI DOVOLJENI

Mr. Erasmus Gorshe je srečno prestal operacijo v Cleveland Clinic bolnišnici, in obiski so sedaj dovoljeni od 2. do 4. popoldne in od 7. do 8. ure zvečer. Nahaja se v sobi št. 340. Zelja njegovih prijateljev in znancev je, da bi se čim prej zdrav vrnil v domači krog.

TRENIRANJE JUGOSLOVANSKIH KOMANDOV

V Palestini se nahaja oddelek jugoslovanske vojske, ki se trenira za vojaške operacije po vrstah komando bojnikov, ki so uporabljeni pri hitrih vpadih z morja. Te vrste bojevanje

zahteva posebne izurjenosti in tehnike. Ta slika, ki jo objavlja urad United Information Office, predstavlja dvoje jugoslovanskih vojakov v vezbalni akciji.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) — \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) — 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:

(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) — \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) — 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:

(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) — \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) — 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

HAROLD J. LASKI (London):

Povojna kontrola industrije

Debata o povojni kontroli industrije narašča in postaja čedalje bolj vroča in huda. Herbert Morrison, minister notranjih zadev, je v Angliji posvaril pred nevarnostjo, da se ponovi ogromna in blazna napaka, da bi industrija kot leta 1918 sama odločevala svoj razvoj v bodočnosti.

Sir Ernest Benn, ki je največji individualist, pa je v svojem nagovoru mali skupini zastarelih nazadnjakov dejal, da bi se mogli Hitlerju kar takoj predati, ako imajo kontrole ostati v veljavi tudi v bodoče.

Očividno je, da se bitka začneja.

Najbrže bo dvojne bitke. Mislim, da je upravičeno pričakovati, da bo vlada parlamentu sama povedala, da je iz praktičnih razlogov potrebno, da ostane kontrola v veljavi še za par let po vojni. Mislim tudi, da bodo liberalni krogi to predlogo hočeš nočeš sprejeli, sumim pa, da bodo konservativci razdvojeni. Mala skupina na levi bo sprejela, druga skupina na desni pa bo poudarjala svete pravice lastnine in posestva.

Toda najhujša bo bitka glede ljudi, ki bodo imeli v rokah kontrolo. Med vojno je bila kontrola po večini v rokah ljudi, ki so isto kot ameriški "Dollar-a-year men," izhajajoči iz industrij, v katerih so imeli vodilne pozicije pred letom 1939. Ako bi imelo to trajati naprej, ni dvoma, da bi bili industrijski krogi zadovoljni, a konservativna stranka bi bila v tem slučaju seveda tudi zadovoljna. To je eden najbolj običajnih načinov ojačenja monopolov, uvedenih pod državnim pokroviteljstvom.

Toda skrajno malo verjetnosti je, da bi tak predlog obveljal brez velike opozicije. Delavske unije in mali podjetniki se bodo z vso odločnostjo postavili po robu. Izgleda, da bo to izredno dolga in strupena borba, o kateri je težko reči, kako se bo končala.

A kaj bo končni rezultat? Vse to je največ odvisno od Churchilla in od tega, kakšen kompromis bo predložil. Delavska stranka dobro ve, da bi pomenil povratek v stanje brez kontrole zopet pojav brezposelnosti, kar bi poglajalo ljudske mase v nemir. Radi tega mislim, da bo ta zadeva Churchilla brezpogojno vrgla mnogo bolj proti levi, kot bo njemu samemu in njegovi stranki drago. Spoznali bodo, kaj je Trocki menil, ko je dejal, da je nemogoče igrati z zgodovino.

NEWYORŠKA PISMA

Piše Frank Kerže

KAKO JE PRI SOSEDIH?

Kadar vodiš boj za svobodo svojega naroda, nikdar ne pozabi ozreti se malo čez plot, da vidiš, kako je kaj pri sosedih. Položaj tam je največje važnosti in večkrat odločilen, kakšno bo bodoča usoda moje in tvoje domovine.

Začnem pri Rumuniji. Mislim, da smo edini v tem, da je konec rumunske kraljevine brez ozira na to, ali ostane Rumunija ali ne. Zakaj z Rumunijo je tako: kompaktnega rumunskega prebivalstva ni. Cela dežela je več ali manj mešanica različnih slovanskih rodov, med katerimi je ostal del vztočnih Rimljanov—današnjih Rumunov. Zadnja Rumunija je bila dokaj obširna država, to pa na račun slovanskih narodov. Na

jugu so morali odstopiti Bolgari čisto bolgarske kraje, koder je bilo primerno toliko Rumunov, kakor v Sloveniji Nemcev. Na severu so pobrali nekdanjo Bukovino, ki je zopet slovanska. In kaj naj rečemo o Besarabiji, ki je bila od nekdanj del velike Rusije?

Če to zdaj vrneš, kamor spada, ostane nekaj malega Rumunije, gotovo pa ne toliko, da bi mogla obstajati samostojno. Kako in kaj se bo rešilo njeno vprašanje, vidimo in čutimo lahko že danes. Ali bo tako ali tanih slovanskih rodov, med katerimi je ostal del vztočnih Rimljanov—današnjih Rumunov.

Na Ogrsko? Ogrski so bili tisti, ki so pred tisoč leti razdelili Slované in se vgnjezdili kar med nje. In vseh tisoč let so ži-

veli od Slovanov, to se pravi: Slovan je delal, Oger pa jemal. Ne samo to, kar je bilo iz narave in iz zemlje, ampak to kar se je tikalo ljudi. Madjarov že davno ne bi bilo na svetu, da ni bilo slovanskih otrok, katere so predelovali v svojih "šolah" v večje in manjše poturice.

Ko vrnejo zemlje, katere so pobrali Slovanom, jih bo še nekeje nekaj, komaj peščica, ki ne bo imela niti enega pogoja, da obstane. Zakaj Madjari nimajo nikjer sorodnikov. Ne preostaja jim drugega, kakor da plačajo račun za vse, kar so zagrešili proti Slovanom v vseh tisoč letih to je: da izginejo.

Bolgari? O tem ne velja razpravljati, zakaj kdor hoče videti, se bo takoj uveril, da je Bolgarija doigrala ko kraljevina. O njej je del južnih Slovanov in ne more drugam, kakor k njim.

Turške ne smatram več za balkansko državo in tisti košček sveta, ki ga še imajo, se mi zdi tako, kakor laška okupacija. Zadra in nekaterih dalmatinskih otokov. Od katerekoli strani gledaš, se ti zdi nenaravno. In da se bo to enkrat izravnilo, ni nobenega dvoma, ker tako ne more ostati. Kdor ima celino, tistemu spada obala, voda, luke in vse, kar se drži srea.

Glede Albanije ni treba razpravljati. Albanija je bila delo Italije in Anglije, da se drži na Balkanu odprta rana za slučaj, če bi bilo potreba intervencije.

Najvažnejša balkanska dežela za nas je in ostane—Grška. Spada vseskozi k balkanski celini in ima toliko skupnega s Jugoslavijo in Bolgarijo, da je vprašanje ene izmed teh držav nehoti vprašanje vseh treh. Zato je velike važnosti, da vemo, kaj se odigrava tam ker bo brez dvoma vplivalo, kako se bo zaobrnilo in končalo za vse južne Slované.

Imam v roki prvovrstno poročilo od Demetrija Christophoridesa, urednika grško ameriške Tribune, ki pozna gibanje svojega naroda.

Poročilo se najprej sklicuje na poročila znanega korespondenta New York Times, Cyrusa L. Sulzbergerja, ki se mudi zdaj v Cairo in piše dosti o Balkanu. Ta poročila, da se v Grški bore tri frakcije med sabo, kar bi bilo še slabše, kakor v Jugoslaviji. Tako se piše v javnosti in vpije na desno in levo do tistih, katerim je do tega, da bi se res godilo kaj takega.

Resnica pa je čisto druga. Na Grškem imamo pred vsem National Liberation Front, v kateri organizaciji je okoli štiri petine vseh Grkov—torej ogromna večina. So pa poleg to še tri druge skupine gerilcev, dokaj majhne seveda, a vendar važne. Zakaj? Ker se vse te organizacije čisto vjemajo v svoj program. In njihov program? Poslušajmo ga:

1. Vse organizirane gerilske in politične skupine v Grški so proti temu, da se vrne kralj, predno odglasuje ljudstvo, ali ga hoče ali ne.

2. Ljudstvo grško smatra kralja za poglavitnega povzročitelja diktature, ki se je začela dne 4. avgusta 1936.

3. Da je skoro edina skupina, katere podpira kralja, tista, ki je hinavsko izdala grško armado sovražnikom leta 1941.

4. Da bi desetdnevna svoboda govora prisilila kralja, da beži iz Grške, če bi se namreč odločil, da se vrne proti volji ljudstva.

Ta odlog združene ljudske fronte je bil dan kraljevi grški vladi in tudi kralju samemu. Če se vrše zdaj kakšne spletke, moramo vedeti, kdo ima svoje roke vmes. Mi čutimo tako, da želi nekdo ustvariti v Grški dru-

gega Mihajlovića in ga pokazati ameriški in angleški javnosti ko nekega junaka posebne grupe, ki naj bi bila tobože prav tako jaka kakor narodna osvobodilna fronta grškega naroda. Če se to doseže, bi se posrečilo kralju priti v deželo kakor nekak posredovalec med različnimi gerilskimi skupinami.

Ako zdaj primerjate vprašanje bodoče Grške z vprašanjem bodoče Jugoslavije, pa boste videli, da imajo pravzaprav vsi skupaj eno in tisto vprašanje.

Tukaj in tam je kralj z gotovo kliko, tukaj in tam ljudstvo v svojih gerilskih organizacijah, ki želi imeti svobodno domovino brez vsake kronane glave. V ozadju pa imamo močnejše sile, ki tiho delajo: na eni strani Anglija, kateri kibica Amerika, na drugi strani Rusija, ki opazuje in dvigne od časa do časa prst, kakor bi hotel reči: počasi, dragi moji. Tako ne pojde.

Anglija in Amerika bi rade spravile grškega in jugoslovanskega kralja kar lepo nazaj. Zato je bil grški kralj tukaj, zato je bil jugoslovanski. Medtem, ko se zadnjega ni spomnila niti zgovorna Mrs. Roosevelt, se je o prvem dosti pisalo, kakšen demokrat je, kako je dober itd. Zdaj pa pride grško ljudstvo in ga pokaže tankega, kakoršen je, z ne posebnim dobrim vabilom: ne med nas, dokler se sami ne odločimo, ali te hočemo ali ne. In če prideš, ne bo ti dobro.

V Jugoslaviji je nekaj Sribso, ki mislijo, da ne bodo nikdar v srbskih nebesih, če ne bodo imeli svojega kralja. Kakor v Grški, je tudi v Jugoslaviji majna skupina kraljevašev. Če jih od blizu pogledaš, boš videl same take, ki se jim je dobro godilo v zadnjih petindvajsetih letih. Pa žele, da bi šlo enako tudi v bodoče.

Naša velika sreča je, da je Grška v enakom boju, kakor mi, zakaj vprašanje obeh dežel se bo rešilo nakmalu. Ali pojdeti oba kralja ali pa bosta ostala oba. Kako dolgo, to je seveda drugo vprašanje.

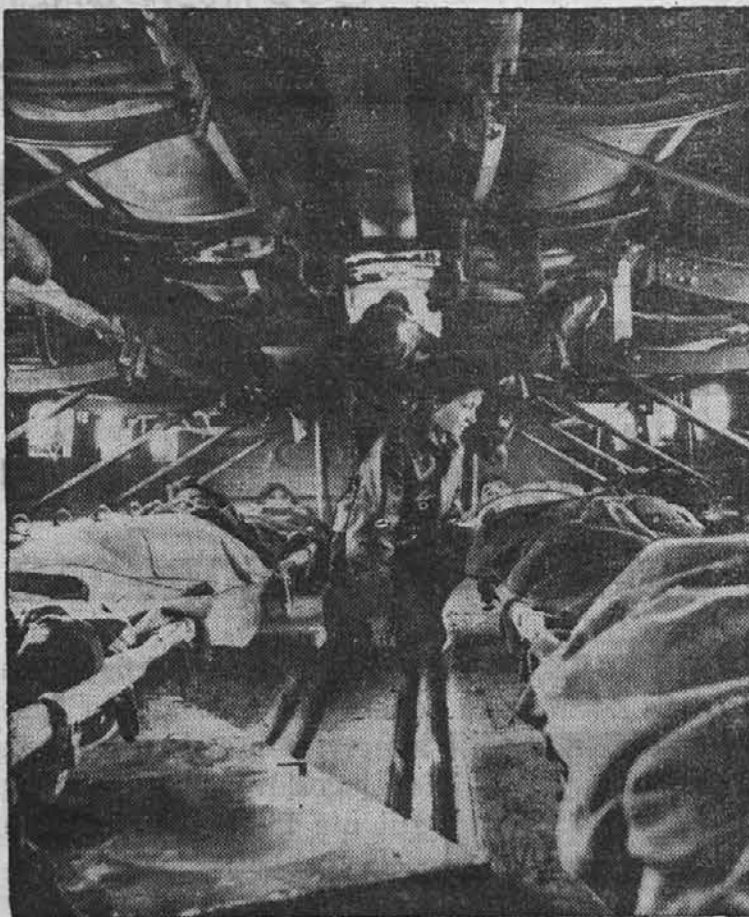
Po pravici rečeno, to vprašanje je tudi že rešeno od strani Rusije. Da namreč niso danes Anglija in Amerika na Balkanu, je vzrok Rusija, ki je samo namignila, da nima rada, če se kdo drugi vtiika v vprašanje, ki je samo njeno, in pa tistih, katerih se tiče. In verjemite mi, da bodo ta ruski mig vpoštevali vsi ljudje na svetu in da bo tako na Balkanu, kakor bo odredila Rusija in pa narodi sami. In to pomenja: srečno kralji, Balkan vas je redil v časih, ki ni bilo kraljev več drugje na svetu kakor v pratiki.

Anglija in Amerika iščeti povsod kakega Darlana ali Bado-glia. In zelo prav bi jim prišel Nedici, jugoslovanski kvizling, ki ima mogočne prijatelje med člani jugoslovanskih vlad, to se pravi: med vsemi, ki so danes ali so bili v preteklosti na vladi.

A ne bo kruha iz te moke. Jugoslovanska vlada je imela par let časa, da bi bila pripravljena pravično in pošteno rešiti vprašanje svoje domovine. Opozarjali smo jo in čakali potrpežljivo, kakor svetopisemski Job—danes pa je daleč prekasno, da bi se mogle te napake še kdaj popraviti. Zakaj usodo južnih slovanskih narodov imajo v rokah narodi sami. In da ne bo nikogar, ki bi otegnil te narode tega, kar imajo, je najboljša in največja garancija v MOGOČNI SOVJETSKI RUSIJI!

War Bonds Help Build a
CRUISER

AMERIŠKE LETEČE AMBULANCE V AFRIKI

To je ena prvih slik, ki je bila posneta v takozvani "leteči" ambulanci, s katero se je premestilo ranjene ameriške vojsake iz fronte v Severni Afriki v bolnišnice v ozadju fronte.

Na obisku pri vojnih ujetnikih

Piše Frances Wolf

(Nadaljevanje)

Vožnjo smo imele zelo lepo v udobnem vagonu. Na postajo v Indianapolis, Ind., smo prišle ob 7:30 uri zvečer. Mrs. Slokar je vprašala če gremo na poulično karo, jaz sem si pri sebi pa mislila, da varuj denar, ko si doma, kadar si pa na rajni ne, in sem svetovala, da naj vzamemo taksi, kar smo tudi storile. Plačali smo 65c do našega kraja, kamor smo bili namenjeni, za tri osebe, ker je bil z nama tudi od Mrs. Slokar sin Robert. Roke smo imeli polne paketov. Cena vožnji se mi je zdela veliko manjša kot pa pri nas tukaj v Clevelandu.

Ko pridemo na Holmes Ave. do Mr. in Mrs. Grbec, kamor smo bili namenjeni so nas že čakali. Mrs. Grbec je name takoj napravila lep vtis. Na prvi pogled se mi je zdela, kot da smo si prijateljice že leta.

Takoj sem se počutila domačo. Mrs. Grbec je hitro pokazala, da je prijazna in inteligentna žena. Postregla nam je hitro. Odkazala nam je prostor za umivanje, sobo za počitek in takoj postavila večerjo na mizo. Pa pravi, le hitro se odpravite, potem gremo k prijateljem in v Slovenski narodni dom. Tukaj vas že čakamo, da boste videli kaj mi imamo tukaj v Indianapolisu.

Takoj nas je vprašala, če smo pisali v Camp Atterbury, da pridemo na obisk. Jaz sem odgovorila, da nisem nič pisala, pač pa da je Mrs. Slokar pisala.

Mrs. Grbec je odgovorila, da ni treba nič skrbeti, da bomo šli k njenemu bratu Urbančiču, kjer bo hčerka Alberta pisala pismo in ga osebno nesla na pošto v mesto, ker bo baš šla kegljat.

Tako smo šli takoj po večerji k bratu Mrs. Grbec, in je pisalo spisalala njih hčerka, in tudi oddala naprej, ker če bi ne imeli pisma v kempu, da pride-mo ob času na obisk, bi fante poslali na delo.

Vojne ujetnike odpeljejo vsak dan 40 milj daleč v mesto Indianapolis, Ind. v tovarne, kjer se izdeluje umetna gnojila in milo.

Od Urbančičevih se odpravimo v Slovenski narodni dom, in sicer me dve z Mrs. Grbec, in žene dveh bratov Mrs. Grbec. V domu smo se srečale z veliko ljudmi. V spominu so mi ostala

imena Mr. Škrjanca in Mr. Pušnerja, ker sta naša goriška rojaka. Kot so mi povedali, je veliko rojakov iz naše Primorske v Indianapolisu.

Drugo jutro pride Mrs. Louis Urbančič, in pravi: Le odpravite se, gremo v mesto pogledat. Jaz sem hotela ugovarjati, da ni treba, in da si ni treba nakopiti dela zaradi nas. Jaz sem si napravila program, da bomo kaj pomagale Mrs. Grbec na soboto, ker imajo trgovino z grocerijo in mesnico, ali moje prigovarjanje ni nič pomagalo, hočeš, nočeš, treba si je mesto ogledat.

(Nadaljevanje)

Urednikova pošta

Ali je Lausche lahko poražen?

Cleveland, Ohio. — Vprašanju odgovor je, če se demokratje vzdržijo volitev in republikanci pa solidno volijo za svojega kandidata. Propaganda, katero trosijo nasprotniki Lauschea med volilci je nevarna in na prvi pogled nedolžna, toda v bistvu v njih korist učinkovita.

Ker nimajo proti sedanjemu županu Frank J. Lauschetu ničesar, kar bi ga moralo pred volilci kompromitirati, se poslužujejo drugovrstne kampanje, katere je izvir sovražne vojne propagande. Navadno se kakšnem demokratu približa republikanec ter prične Lauschea na vse pretege hvaliti in ob zaključku pa pripomni: "Jaz sem za Lauschea in bo gotovo izvoljen tudi če jaz ne grem zanj voliti".

Vedite, da ta človek hoče, da tudi vi njemu sledite in se volitev vzdržite med tem, ko bo šel on gotovo voliti republikanskega kandidata. Zavedati se moramo dejstva, če na tak način republikanci Lauschetu odbijejo 29.000 glasov mora Lausche dobiti drugih 20.000 da obdrži ravnotežje kar znači, da vsak izgubljen glas za Lauschea šteje za dva, kar znači enega izgubljenega v drugega v nadomestilo prvega dobiti.

Nedolgo od tega, ko so se v Detroitu vršile županske volitve, se ni nikomur sanjalo, da bo v sled popularnosti sedanji župan pri volitvah zgubil. Vse je o njemu najboljšje govorilo in zgledalo je, da ga ne more nikdo premagati. Volilci v zavesti,

ŠKRAT

Zdravnik: "No, kako se kaj počutite danes?"
Bolnik (zelo bogat): "Mislim, da mnogo bolje, gospod doktor."

Zdravnik: "Iz česa pa to sklopate?"

Bolnik: "Vsi sorodniki, ki so me danes obiskali, so odhajali zelo potrti..."

da bo gotovo izvoljen so doma ostali in njegovi nasprotniki pa se kompaktno volitev udeležili in rezultat je bil, da je bil dober in nepremagljiv župan poražen. Isto se je zgodilo v Cincinnati in ni izključeno, da se isto ponovi v Clevelandu, če bo mo brezbrižni in poslušali pa ki bodo šli za Lauschetovega nasprotnika voliti in nas potom umetne propagande na vztrajnost volitev pregovorili.

Isto kar velja za župana, velja tudi za našega kandidata v mestno zbornico John J. Prime. Če se seštevajo vse glasove, kateri so bili oddani za demokratske kandidate, jih je bilo malo polovica, kolikor jih je John J. Prince rabil za izvolitev na dan generalnih volitev 2. novembra.

Pred dvema letoma se je deležilo volitev v 32. varde krog 11.000 volilcev kar znači da je večina oddanih glasov nad 5.500, katero mora kandidat za mestnega zastopnika prejeti, če hoče biti izvoljen.

grede vsi volilci, ki so zadnji grede John J. Prince volili jih bo potrebnost še najmanj 3.500 glasov, da bo prejel večino glasov proti-kandidatom.

Naša dolžnost in načelo mora biti "vsi do zadnjega na volitev in voliti za naše kandidate."

Odbor: Lausche for Mayor and Prince for Council
32. varde.

New York, N. Y. — Veselje za SANS v New Yorku. Združena slovenska društva v New Yorku in okolici so sklenila na svoji zadnji seji, da se priredi dne 31. oktobra v slovenskem domu v Brooklynu priredba za SANS.

Domača zabava ali veselje bo predvsem to, kar znači beseda, kajti zastopniki društva in SANS-ovih podružnic v našem okolju so mnenja, da je treba delati za organizacijo, da daj tudi v moralnem oziru.

Na tej zabavi bomo imeli pogovornikov—morda enega pričakovane—in glavni smoter priredbe bo, da se razkrijejo pojmi glede dela in nalog SANS-a v tem kritičnem času, ko je usoda naše stare domovine za nas vse tako važno vprašanje.

Mi ne smemo kazati hladnosti napram nesrečni domovini, ki nas je rodila. Drugi ljudje se danes zanimajo za pogumno slovensko ljudstvo, mi pa da bi se dali mešati po sovražni propagandi in bi obračali hrbet našim neustrašnim bratom in sestrām sedaj, ko je ves narod zajet v strašen boj za obstoj.

Ravno danes me je klicala neka Američanka, s katero se nisve že precej dolgo videli in kaj menite, je vprašala naprej? Po moji stari domovini o kateri mi ni mogla dovolj povedati. Tako hrabro ljudstvo (Nadaljevanje na 3. strani)

"OPATOV PRAPORŠČAK"

SPISAL FR. REMEC

(Nadaljevanje)

Opat je bil uslužbencem na pristavi zabičal, da ne smejo nikomur povedati, kako se je zgodilo, da je bil ranjen. Pravil je, da ga je tatinski lovec napadel na vojvodinjo Virida, kakor so vsi odlični ljudje njegovega časa, so to verjeli. Kmetstvo je seveda po pristavi poslanih že izvedelo, kaj se je zgodilo, ali strah pred opatovo krutostjo je bil tolik, da se ne govoriti niso upali. Opat je svoje ozdravljenje hotel praznovati na pristavi pri kmetih vasi in je v samostanu med se plešče povabil tja. Opatija je bila imenitna in kmalu je vladala med gosti viharna veselost, ki je še narasla, ko je prišel K. os pripeljal nekaj kmetijskih žen. Kmetje so bili tako vajeni, da so morali svoje žene pošiljati na take zabave, da se niso niti na odpor. Na zabavi je bil tako potlačen, da je vsak ponos in se še svojih človeških pravic ni zavedal. Med pijano tolpo je bil opat edini trezni človek. Tudi njegova veselost, ki je vladala

krog njega, ni mogla uglasiti njegovega mračnega čela. Temni so bili njegovi pogledi in kratak ter osoren njegov govor.

Naenkrat je mignil Jerneju Kосу k sebi, se že nekoliko zamislil, potem pa kakor da je prišel do določenega sklepa, šepetaje nekaj naročil svojemu oskrbniku. Še ta je nekam preplašen pogledal opata, a vaje bil slepe-pokorščine in se je molče odstranil.

— Spoštovani gostje in prijatelji, je potem opat zaklical zbranim veljakom z gromkim glasom, pripravil sem Vam posebno presenečenje.

— Čujmo — se je glasilo po dvorani — premilostni gospod opat govori! Čujmo! Slava opatu!

— V roke pravice je prišla stara čarovnica, ki bo sojena po cerkvenih in knežjih zakonih. Pri sebi je imela svojo vnučkinjo. —

— Ali zna ta tudi čarati? se je oglasil Pavel Glogvic.

— Učila se je čaranja! Kolkor se je doslej dognalo, se je naučila samo čarovniškega plesa. Da povečam vašo zabavo, sem ukazal, da pripeljejo čarovnico sem, naj nam zapleše čarovniški ples.

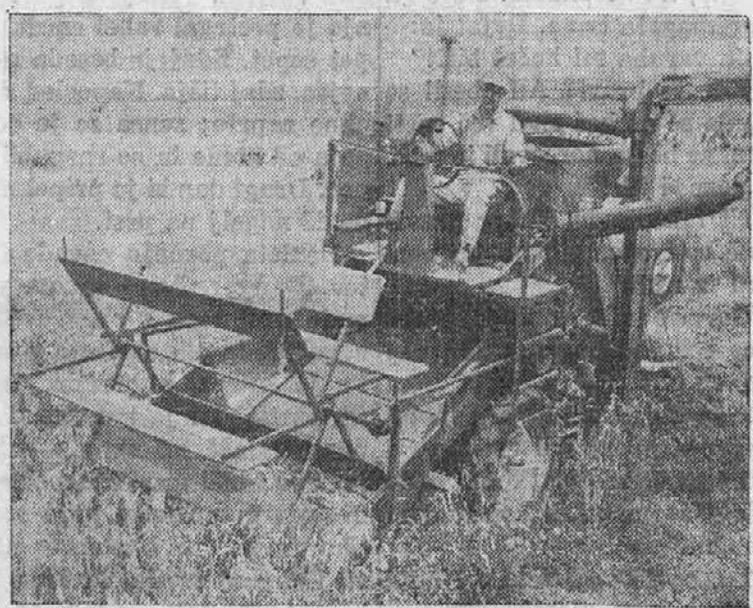
— Izvrstno! Slava opatu! To je krasno! tako so klicali zbrani velikaši in se gnetli okrog opata.

— Ali je zala? Ali bi jo smel poljubiti? je vpraševal Pavel Glogvic.

— Le poljubi jo, ako hočeš, se je smejal Friedrik pl. Lindek, opatov brat. Danes ni tu nobenega praporščka, ki bi te radi tega ob tla metali.

Še je donel po dvorani glasni smeh, ki ga je povzročila ta sirova šala, ko so se odprla vrata in so hlapci siloma privlekli v

PEEK IN THE FUTURE FOR FARMERS

RACINE, WIS.—One man can operate this small, self-propelled "Clipper" combine, which cuts and threshes a grain crop at the same time. Developed by Massey-Harris Co., here it heads directly into the standing grain instead of being pulled by a separate tractor, and is an example of how farm machinery manufacturers, looking ahead to the post war market, are emphasizing new equipment for family-sized farms.

sobo v dolg temen plašč zavito osebo — Polonico.

Vlekli so jo do opatovega se-deža. Ko so jo izpustili, se je Polonica zgrudila na tla, kakor da je brez zavesti. Opatovi gostje so se vsuli okrog nje, kričali in smejali se ter delali vsakovrstne opazke. Pavel Glogvic pa se je sklonil k Polonici ter strgal ž nje plašč, ki jo je pokrival. Golo je ležalo sramu in strahu trepetajoče dekle pred pijano tolpo.

(Dalje prihodnjic)

Urednikova pošta

(Nadaljevanje z 2. strani)

je dejala, kako ponosna moraš biti, da izhajaš iz njega. . .

Meni je bilo skoro nerodno, ker spomnila sem se, kako se mi med seboj dvomljivo gledamo radi tega junaškega odpora našega naroda.

Res, ustanovili smo si narodno organizacijo, ki naj bi se potegnila za naše ljudi v političnem oziru in jim pomagla do tega, da dobe po tej vojni svojo pravico in narodno osvobodjenje. . . toda med nami še vedno ni docela jasnega razumevanja velike potrebe take organizacije. Temu se najlažje odpornost

z medsebojnim razmišljanjem, za kakršnega bomo imeli priložnost 31. oktobra v Slovenskem domu. Z odra nam bo povedano to in ono, ki nam dozdaj ni bilo znano in jasno. Videli bomo, da je zelo, zelo važno, da posvetimo naši narodni organizaciji živo zanimanje. Čas za zanimanje in podporo pa je zdaj in ne kdaj pozneje, ko bo prepozno.

Ko smo iz New Yorka poslali v Quebec brzojavko Mr. Churchill in predsedniku Rooseveltu, je menil ta in oni, da ni potrebno. Pa je odgovor na to brzojavko pokazal, da je potrebno. Da smo čuječi ob vsaki priložnosti, ki se nam nudi, da postavimo svojo odločno besedo za naš narod v domovini.

Tako je tudi potrebno, da pridemo v nedeljo 31. oktobra skupaj. Zabava bo domača v krogu znancev in prijateljev, in petje, so dejali naši odbor-niki, ki so tudi sami pevci, bo kar pri mizah. Vstopnina bo prostovoljna in pojde seveda v korist SANS-a.

Kar se bomo imeli pogovoriti je važno za nas vse, kajti marsikaj, kar se ne more vedno sproti poročati v listih, bo obravnavano in bo tudi skrajno zanimivo. Na delu so sile, ki bi bile zopet pripravljene kosati naš narod, mi pa smo del tega naroda in je naša dolžnost, da mu pomagamo in govorimo zanj potom naše skupne organizacije—SANS-a.

Na svidenje 31. oktobra v Slovenskem domu v Brooklynu! Pridite tako okrog petih zvečer—ostali bodete pa lahko v veselji družbi dokler vam bo ljubo.

Za Odbor združenih društev: A. P. Krasna, tajnika.

Chicago, Ill. — BOGAT VZPORED CUKALETOVEGA KONCERTA. — Znani slovenski tenorist Tomaž Cukale bo v nedeljo dne 31. oktobra popoldne v Ameriški dvorani na 1438 W. 26th St. priredil svoj koncert, ki bo nudil vsem udeležencem in udeleženkam obilo lepega glasbenega užitka, če nam je soditi po njegovem zares bogatem vzporodu.

Znana hrvaška pevka Katarina Brajak bo začela program z našo narodno himno "The Star Spangled Banner" ter ga zaključila z melodično pesmijo "God Bless America."

"It Takes Both"

It takes both . . . two fingers to give the Victory sign. It takes both . . . War Bonds and Taxes to make that Victory come true. Continue your purchase of War Bonds, at least ten percent of your income. Pay your Victory Tax and your income tax cheerfully and gladly. Both are in lieu of an Occupation Tax to Hitler. U. S. Treasury Department

Tomaž Cukale bo s svojim močnim in obsežnim tenorskim glasom pel nekaj slovenskih in angleških pesmi, arijo iz Cilejeve opere L'Arlesiana, za katero je slovensko besedilo sestavil pisec teh vrstic, arijo iz Smetanove "Prodane neveste" v češčini, Hladovo hrvaško pesem "San ljubavi" itd. Na klavir ga bo spremljal prof. F. J. Kubina.

Koloraturna sopranistka Majda Novak in basovski baritonist John Schoenherr bosta pela lep dvospev in vsak še nekaj samospevov. Spremljala ju bo na klavir Ksenija Novak ter še sama zaigrala lepo skladbo.

Moški pevski zbor "France Prešeren" bo nastopil pod vodstvom svojega učitelja prof. F. J. Kubine in njegov povsod zelo priljubljeni duet—Gradišek in Prelesnik—bo zapel nekaj naših narodnih popevk.

V imenu Slovenskega ameriškega narodnega sveta in slovenskega pomožnega odbora bo govoril g. Jos. Zalar iz Joliet.

Zensko pevsko društvo Slovenske ženske zveze nam bo podalo nekaj izbranih slovenskih pesmi ter ob tej priložnosti pokazalo, kaj vse se lahko naredi z dobro voljo in pridnostjo tudi na polju pevske umetnosti.

Mala Krapenčeva Tončka noče zaostajati za drugimi. Na vsak način hoče biti med tistimi, ki delujejo za narodno stvar, pa nam bo ob tej priložnosti deklamirala nekaj prav lepega in zanimivega.

Dobro znani Plutovi trojčki, vsi še jako mladi dečki, se nam bodo predstavili s svojim lepim igranjem na havajske kitare; Tomaž Cukale bo ob Gomilarjevem spremljevanju na harmoniko zapel nekaj slovenskih narodnih; deček Robert Zahrobsky bo pokazal svojo umetnost s svojim akordijonom; deklica June E. Rueter nam bo zapela s svojim milim glasom dve pesmi; znana čikaška trojica—Fajfar-Krapenc-Gomilar—nas bo zabavala s svojimi kupleti; Majda Novak bo v slovenski narodni noši zapela Zor-manovo "Oj, večer je že," a Tomaž Cukale—takisto v narodni noši—pa "Slovensko dekle."

UNITED NATIONS FACTS

V uvodniku nekega čikaškega ameriškega lista sem oni dan čital, da Amerikanci zelo radi pomagajo, a da pa je, kakor se je dognalo, največ darežljivih rok med tistimi, ki zaslužijo manj kakor po \$5,000.00 na leto. Ti so l. 1941. darovali nič manj kakor 903 milijone dolarjev ali skoro tri četrtine vse ameriške dobrodelnosti, je ugotovljeno v omenjenem članku.

Ker je slovenski živelj v Ameriki po pretežni večini med njimi, ker je namen tega koncerta tudi dobrodelen in bo slo-

zato pol čistega prebitka slovenskemu narodu v stari domovini v pomoč, upam, da se bodo udeležili te lepe in pestre glasbene prireditve naši ljudje iz Chicaga in bližnje okolice v kar največjem številu.

Program se bo pričel o pol štirih popoldne in vstopnina je z davkom vred le 50c.

Po programu bo v gornjih in spodnjih prostorih Ameriške dvorane prosta zabava s plesom, za katerega bosta igrala orkester Gradišek-Omerza in Puclov tercet.

Zvonko A. Novak.

V TOREK 2. NOVEMBRA VOLITE

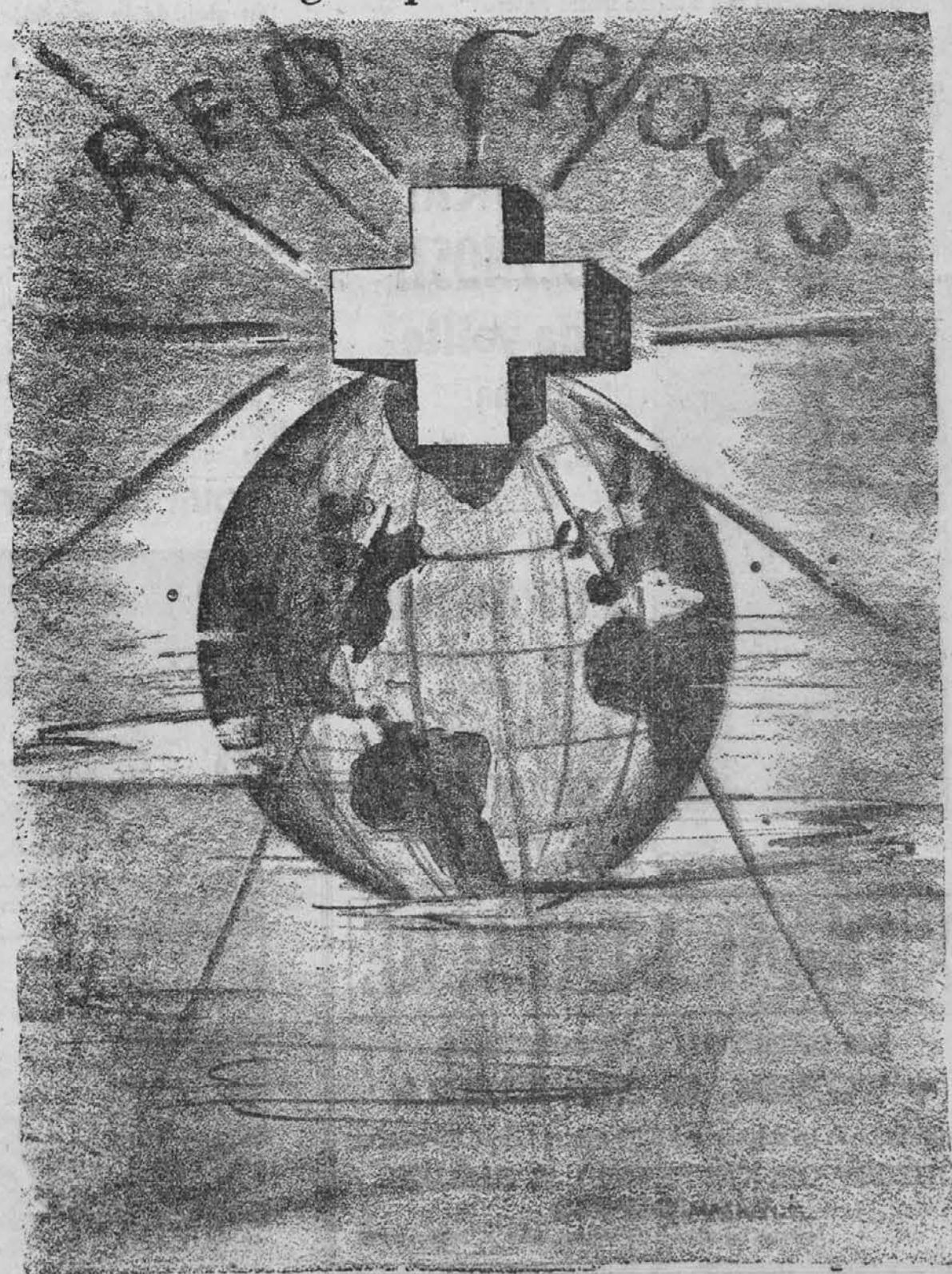
Frank J. Lausche

za župana in

John J. Prince

za mestnega zastopnika mesta Clevelanda

One Bright Spot in The World

SEZANANITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM . . .

'Enakopravnosti'

DOLG

Povest

CIRIL DREKONJA

Feliks je valil zgrabke proti Andreju. Dekleti sta mu pomagali in čistili od zadaj. Med delom je nastavljal Nanici grablje pod noge. Dekle je zadelo ob nje; padlo je v seno. Zdaj je pograbil mladenič kup sena in ga zvalil nanjo. Zavreščalo je. Justina se je smejala na glas. Tudi Andrej je pogledal in se nasmehnil. France pa se je zaletel s kope naravnost proti Feliksu. Dvignil je grablje kakor za udarec in je zakričal: "Norce boš uganjal! Na kopo pojdi in delaj!"

"Ti boš meni ukazoval?" "Če ti delam, tudi kaj ukazem!"

"Delaš, ker si dolžan."

Francu je omahnilo orodje na tla. Mrmral je pretrgoma, ko se je vračal h kopi.

Nanica se je pobirala iz sena. Rdeča je bila v obraz. S sebe je stresla mrve in si popravljala v zadregi ruto na glavi. Pogledala je pričujoče; tudi Feliksa je ošinila. Pol karanja, pol hvaležnosti za fantovo šalo je bilo v njenih očeh.

Oblaki so drveli dalje in dalje preko neba. Solnce je zamledelo in se skilo. Za Pečmi se je pobjesnilo, nato zagrmelo. Grom je bil še daleč, a je o znanjal neizbežno nevihto. Plaz sena je ginil v kopi. France se je dvigal vedno višje. Opirjal se je stožar, lovil seno z grabljami in ga tlačil.

Se enkrat se je zablistnilo. Svetloba je zažarela, kakor da se je vžgala dolina in da so zagoreli hribi. Sledil je grom. Mogočno se je zaganjal glas od gore do gore in se vofel razgubil v grapi. V oblakih je šumelo.

Poslednje moči so napeli delavci pri senu. Molj je objel vse; samo roke so grabile, metale, delale. Se par vil sena je ležalo na tleh. Andrej je ograbil kopo na debelo, spravil mrve in jih vrgel bratu.

Zopet blisk, grom. Že so padale prve debele kaplje. Močan veter je potegnil, vrgel dež s si-

lo na tla, na obleko, v obraz. Francetu je vzplapolala srajca, veter se mu je pognal v rokave in jih napihnil.

Moški so pograbili orodje in stekli po stezi proti sosednjemu seniku. Justina in Nanica sta ogrnili predpasnik čez glavo, popadli posodo z jedmi in pljaho ter zbežali za njimi.

Vedno gosteje je padal dež. Med kapljami so priletavala drobna sklena zrna. Ko so Košanovi in Dragarjevi prihiteli k seniku, je bil naliv že popolen. Andrej je stresel glavo, se udaril na prsni po mokri srajci ter se zleknil v seno. Za njim so polegali tudi ostali.

Prijeten je bil počitek po trdem delu. Mokrota v obleki se je ugrela. Seno je dišalo in vabilo za spanec v oči. Zunaj je igrala nebeška godba. Šum dežja je prijetno del ušesu.

V seniku se je zasvetilo. Dež je ponehal. Mladeniči in dekleti so vstali. Otrlesi so s sebe mrve in se odpravili domov.

Po večerji je stopil Andrej k škaflu.

"Se vode se moram napiti." France ga ni čakal. Vzel je orodje; odšel je sam po klancu proti domu.

Ko je odložil Andrej korec, se je nameril proti vratom. Stopil je na prosto, a na pragu ga je ogovorila Stefanija:

"Ali se ti mudi domov?"

"Truden sem in brat je že odšel."

"Sedi malo, hlad je. Pet minut spanca boš že ugrešil."

Stefanija je sedla na klop pred hišo; Andrej jo je ubogal in je prisedel.

"Kako se me bojiš; bliže se pomakni! Se vidi, da se še nisi naučil vasovati."

"Vsega hkrati se človek ne more naučiti."

"Star fant boš, pa bo. Nero-

den kot tnal. Seveda, mlad si še, pa te imajo v oblasti starši, posebno France."

"Nihče mi ne gradi poti."

"Semenj bo na šmarnico, si že izbral katero?"

For a Better Day U.S. WAR BONDS

Eleven members of a secret Belgian underground organization responsible for aiding United Nations fliers shot down over German occupied territory were executed by Nazi firing squads recently over a

3-day period. They were charged by their German captors with "aiding the enemy."

Here in America we can aid in the fight against Hitler without endangering our lives if we do our work diligently and buy War Bonds every pay day.

U. S. Treasury Dept.

WSS 7416

"Nobeno še."

"Ena ti bo gotovo dala nagelj. — Mi boš kupil prebiralko?"

Andrej je pomolčal za trenutek, kakor bi se bojeval sam s sabo, a dekletova bližina ga je omamila, da je dejal:

"Bom, če mi boš dala nagelj."

Stefanija se je nagnila proti njemu, da je začutil ob svoji strani njeno rame. Toplota ga je spreletela.

"Le pridi ponj!"

Nočni hlad je prevzel ozračje. Gluha je ležala noč nad Pologom. V travi in med drevesnimi vejami so se utrinjale drobne lučke. V hiši je pojemala svetloba ognja. Iz veže so zazveneli trdi koraki.

Andrej je vstal. Voščil je Stefaniji lahko noč in je odšel po klancu.

Drugega je bila danes pot kakor navadno. Ob strani je čutil v spominu Stefanijo. Kakor da gre z njim, se mu je zdelo. Ni hotel motiti opojnega razpoloženja v svojem srcu in ni hotel pregnati od sebe Stefanije, zato je stopal narahlo in je iskal mehkejših stopinj kraj proti. Še le blizu doma, ko je zagledal daleč preko zidu poveznjeno streho domače hiše, da je bila videti kakor preveliko pokrivalo na drobni glavi, se je zdrznil in streznil.

Andrej je pogledal na okna, vsa so bila temna, zato se je popel po lestvi na hlev.

V senu se je oglasil France: "Kod se obotavljaš?"

"Posedel sem malo pred hišo."

"Le glej, da te ne speljeta! Otročji si še dovolj!"

Andreja je zbudila v srce, ko mu je brat očital mladost; a odgovoriti si mu ni upal. Molčal je. France je govoril dalje:

"Ne poznaš Dragarjevih. Vse se obeša nanje. Vsakomur so odprta vrata. Fantalini, ki se komaj spelejo, lazijo okrog njihove hiše. — Mikaš jih. Kaj je njima mar, če smo mi zadolženi pri njih. Mislita si, da te zato še laže ujameta. Kuga je doma pri Dragarju, pazi se!"

Andrej je zagledal pred očmi nagelj, ki mu ga bo dala Stefanija, videl je še prebiralko,

katero ji bo kupil. Na vest mu je leglo, a le trenutek. Nato ga je premagala trma. Dejal je: "Za varuha mi hočeš biti!" "Kdo to pravi? Ali obesil se boš, da se ne boš znal več sneti in oni se bosta norčevali iz tebe. Ne poznaš jih!"

"Ni tako hudo, kakor praviš ti. Če bo treba, se bom jaz norčeval iz njih."

"Govoriš kakor mladič. Stare lisice boš vodil za nos! Pa naj bi to že bilo, kakor bi hotelo, a hudo je, da se je naš oče obešal Dragarju in mu bil uslužen, ti se boš pa ženskam. Moč ti bodo vzele. Nam mora biti samo dom na misli."

"Lahko govoriš ti, ki ti ljudje pravijo, da si menih. Jaz sem pa mlad in vesel."

"Bodi! Ali pa misliš, da bo Dragar črtal dolg, ko pripelješ Stefanijo k hiši? To se ne bo nikdar zgodilo. Ubije te poprej. In tudi če bi se, spravil bi svoje reči in bi šel za vedno."

"Saj si ti na vrsti, da boš gospodar."

"Če bom, pa nimaš sile, da bi se ženil krog deklet!"

Utihišla sta. Pozna ura in trudnost sta razpeli spanec med bratoma.

Drugi dan so kosili Košanovi na svojem.

V.

Nedelja, praznik. Jutro je svetlejšje kakor ob delavnih dneh. Nebo je razpeto v mogočnem loku čez obzorje. Priroda je prerajena, odeja v svečanost.

V vejah vaških dreves igra veter skrivnostno pesem. Ozračje je razčiščeno; iz njega diha vonj po daljnem kadilu. Solnce vstane z dvojno lučjo, šine med drevje, se osloni na bela zidšča hiš, leže na polja in jih prepoji s svetlobo in toploto. Zemlja počiva. Mir je v njej. Nič potu in dela ne zahteva.

Mladina vodi lahkotnih korakov. Dekleta pospravljajo v hiši, pometajo in pomivajo, da ujamejo čas, ko bo treba iti k maši. Ura napravljanja je tu.

Pritajeno se oglašajo pesem iz sobe. Dekle se skloni čez okno. Med živimi, s cvetjem tkanimi zavesami žari njen obraz. Pogleda po klancu, pa se umakne pred radovednimi pogledi fantov, ki čakajo v gručah sredi poti.

Fantje šepetajo. Zagonetno si pomežikujejo. Na prsni jim žare nageljni. Vsak cvet nosi svojo skrivnost, vsak cvet izraža ljubezen.

Na predvečer je mladenič potrkal na okno. Tiho se je odpr-

lo. Sledil je šepet. Prošnja je bila v njem. Pritajeno govorjenje je pretrgal rahel smeh. Zopet šepet. Zdaj je beseda glasnejša, zdaj tišja. Naposled se je okno zaprlo; senca se je odtrgala od stene in se razgubila v noč. Drugi dan si je pripel mladenič nagelj na prsi.

Dekleta poznajo navade fantov. Dan pred praznikom vzamejo radi tega z oken cvetoče nageljne in jih skrijejo v sobi. Pa je katera, ki pozabi, da bi jih skrila, ali je katera, ki jih pusti nalašč na oknu. — Noč je. Proti hiši gre črna postava. Postoji in posluša, nato stopa tiho dalje. Pod oknom se ustavi. Zdaj se zariše na zidu podoba kose. Jeklo udari ob kamen. Postava se zdrzne in obstane. Molk. Napeto preteče trenutek. Kosa se zopet dvigne. Narahlo, skoraj neslišno zajame rezilo v cvetje, ki popada na tla. Senca se skloni, išče in pobira. Zopet tihi koraki. Senca je na klancu. Zdaj udari stopinja trše ob kamen. Vrisk se zারেže v noč.

Za oknom je morebiti prisluškovalo budno uho. Srce je bilo v navalu pričakovanja. Vrisk je prevzel dušo.

(Dalje prihodnjik)

lo. Sledil je šepet. Prošnja je bila v njem. Pritajeno govorjenje je pretrgal rahel smeh. Zopet šepet. Zdaj je beseda glasnejša, zdaj tišja. Naposled se je okno zaprlo; senca se je odtrgala od stene in se razgubila v noč. Drugi dan si je pripel mladenič nagelj na prsi.

Dekleta poznajo navade fantov. Dan pred praznikom vzamejo radi tega z oken cvetoče nageljne in jih skrijejo v sobi. Pa je katera, ki pozabi, da bi jih skrila, ali je katera, ki jih pusti nalašč na oknu. — Noč je. Proti hiši gre črna postava. Postoji in posluša, nato stopa tiho dalje. Pod oknom se ustavi. Zdaj se zariše na zidu podoba kose. Jeklo udari ob kamen. Postava se zdrzne in obstane. Molk. Napeto preteče trenutek. Kosa se zopet dvigne. Narahlo, skoraj neslišno zajame rezilo v cvetje, ki popada na tla. Senca se skloni, išče in pobira. Zopet tihi koraki. Senca je na klancu. Zdaj udari stopinja trše ob kamen. Vrisk se zারেže v noč.

Za oknom je morebiti prisluškovalo budno uho. Srce je bilo v navalu pričakovanja. Vrisk je prevzel dušo.

(Dalje prihodnjik)

CLEVELAND ORCHESTRA

Erich Leinsdorf, dirigent

SEVERANCE sobota, 30. okt. 8:30

DVORANA četrtek, 28. okt. 8:30

ORKESTRALNI PROGRAM

\$1.10-\$1.40-\$1.65-\$2.20-\$2.75

v Severance dvorani CE. 7300

Mr. in Mrs.

Joe Sustarsic

GOSTILNA

6702 St. Clair Ave.

Prijazno vabimo prijatelje in

znance, da posetijo našo gostil-

no, kjer bomo ob vsaki priliki

postregli z dobro pivo, žganjem

in vinom ter okusnim prigriz-

kom. Vsak petek in soboto večer

je na razpolago fina godba za

zabavo.

REAL DISCOVERY FOR

HIGH BLOOD PRESSURE

Dangerous High Blood Pressure

(Essential Hypertension) is usually

marked by distressing symptoms

such as dizziness, throbbing head-

aches, sleeplessness and nervous-

ness. If disregarded, this may lead

to Heart Trouble, Stroke, Paralysis,

Hardening of the Arteries or Kid-

ney Trouble. Diamonex, discovery

of a heart specialist, is designed to

quickly aid in the relief of these

distressing symptoms.

A Chicago resident says: "I suf-

fered from High Blood Pressure for

several years with increasingly

severe throbbing headaches, dizzi-

ness and shortness of breath. I

showed the Diamonex formula to

my doctor and, on his advice, tried

the treatment for two weeks under

identical conditions as previous

treatments. Within only three days

my bad headaches and dizzy spells

were gone. My high blood pressure

was reduced and I sleep fine."

Diamonex goes directly to work

in three different ways to aid in

the relief of these dangerous sym-

ptoms. Results are speedy—within

as short a time as two weeks suf-

ferers often find that Diamonex has

accomplished 75% of the total re-

duction possible with this formula.

If you suffer from High Blood

Pressure you may try DIAMONEX

without risking a penny. To intro-

duce this wonderful treatment to

a million new sufferers this liberal

trial offer is made for a limited

time only.

Send only \$1.50 to the Diamonex

Company, 318-A North Michigan

Ave., Chicago, Illinois for a full

TWO weeks supply of genuine

DIAMONEX, prepaid. Use Dia-

monex according to the simple di-

rections for only two weeks. If, at

the end of that test period you are

not delighted with results your

money will be refunded immedi-

ately on request. There are no

strings or conditions—you owe it

to yourself to make this wonderful

test at once. Write today as this

offer is fully guaranteed.

If You Suffer 'PERIODIC'

FEMALE

PAIN

With Its Weak,

Cranky, Nervous Feelings

If at such times you, like so many

women and girls suffer from cramps,

headaches, backache, distress of "ir-

regularities", periods of the blues—due

to functional monthly disturbances—

Start at once—try Lydia E. Pink-

ham's Vegetable Compound to relieve

such symptoms. It's famous not only

to help relieve monthly pain but also

accompanying tired, weak, nervous feel-

ings of this nature. This is because of

its soothing effect on one of woman's

most important organs. Taken regu-

larly—Pinkham's Compound helps

build up resistance against such sym-

ptoms. Follow label directions.

LYDIA E. PINKHAM'S VEGETABLE

COMPOUND

TO JE VAŠA PRIVILEGIJA! TO JE VAŠA PRAVICA! TO JE VAŠA DOLŽNOST!

da volite

na

2. novembra

Ohranite zaupanje z

ŽUPANOM

ki si je pridobil

zaupanje

ljudstva mesta

CLEVELANDA

Ponovno izvolite

X FRANK J. LAUSCHE

za župana Clevelanda

v TOREK, 2. NOVEMBRA

Volilne koče so odprte od 6.30 zjutraj do 6.30 zvečer

NJEGOV ODLIČNI REKORD JE ZASLUŽIL

VAŠO PODPORO

Lausche for Mayor Committee, John E. Lokar, tajnik.

OUR BONDS FREE THEIR BONDS

SEE - VE HAF BONDS, TOO!

THE CONQUERED COUNTRIES

WHO WHO

U. S. Treasury Dept.

Rec-MANNING

U. S. Treasury Dept.

Za delavce

Išče se moške

DA PODPREJO NAPAD
Naše delo je vojno delo; mi izdelujemo enak produkt v mirnem času; zglasite se za intervju.

IMAMO SEDA J VEČ DEL ODPRTIH

NE ZAHTEVA SE

PREDZNANJA

Tu imate izvrstno priliko zaslužiti dobro ko se učite dobro plačujočega dela. Visoka plača od ure z avtomatičnem povišanjem po 4. tednu dela na produkciji.

VELIKO NADURNEGA

DELA